

פרשת ואתחנן ותשעת הימים תש"פ – למה להתפלל שוב אם לא נעינו אתמול?

1. בבא בתרא קסד,ב: שלש עבירות אין אדם ניצול מהן בכל יום: הרהור עבירה, ועיון תפלה, ולשון הרע – **רשב"ם:** יש מפרשין שלאחר שהתפלל דן בלבו שישלם לו הקב"ה שכרו ויעשה הקב"ה צרכיו וישמע תפלתו לפי שהתפלל בכוונה [וכשציפיותו לא מתגשמות הוא נכשל ב'עיון תפילה'].

2. טור סימן תכח: בשנה פשוטה 'פקדו ופסחו' [פרשת "צו"-פקודה לפני פסח], בשנה מעוברת 'סָגְרוּ ופסחו' [פרשת מצורע שמסגירה את המצורע לפני פסח], 'מנו ועצרו' [פרשת במדבר ומנין בני ישראל לפני העצרת שהיא חג השבועות], '**צומו וצלו**' [תשעה באב ואחר כך פרשת ואתחנן ותפילת משה], 'קומו ותקעו' [פרשת נצבים לפני ראש השנה].

תחילת פרשתנו: ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר: ה' אלוקים אתה החלזות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה ... אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה - **דברים רבה יא,י:** מה עשה משה באותה שעה? לבש שק והתפלש באפר ועמד בתפילה ובתחנונים לפני הקב"ה עד שהזדעזעו שמים וארץ וסדרי בראשית. ומה עשה הקב"ה באותה שעה? הכריז בכל שער ושער ברקיע ובכל בית דין ובית דין שלא יקבלו תפילתו של משה ולא יעלו אותה לפניו, מפני שנחתם עליו גזר דין. ומנין שהתפלל משה באותו הפרק 515 פעמים? שנאמר: 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר' – [ולמה אמר 'ואתחנן' ולא הלשון השגורה 'ואתפלל'?! אלא] ואתחנן' בגימטריה 515.

דברים ג,כו: ויאמר ה' אלי: רב לך! אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה! - **מהר"ל בפירוש גור אריה:** למה אמר "רב לך" שלא יתפלל עוד? יתפלל ומה בכך?

3. תחילת פרשתנו: ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר – **רש"י:** 'בעת ההיא' - לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג [בט"ו באב, בבא בתרא קכא א-ב], דימיתי שמא הותר הנדר. **ביכורים א,י:** ואלו מביאין וקורין ... משבעת המינים מהפירות שבהרים ומהתמרים שבעמקים ומזיתי שמן מעבר הירדן. רבי יוסי הגלילי אומר אין מביאין בכורים מעבר הירדן שאינה ארץ זבת חלב ודבש.

אמרי שמאי: איתא בפתיחתא למדרש איכה: לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב ... יום בו כלו למות מתי מדבר ... דכיון שהתמלאה הלבנה בליל ט"ו באב אמרו: **דומה שהקב"ה ביטל גזירה מעלינו ועשאוהו יום טוב.** וכיון שראה משה שבוטלה הגזרה מאנשי דורו, ביקש שתבוטל גם ממנו.

פני יהושע ברכות לב,ב: כל הדיבור היה בט"ו באב, דכיבוש סיחון ועוג היה ביום בו כלו מתי מדבר. צא וחשוב מט"ו באב עד ז' אדר עולה 200 יום [שלושה חודשים מלאים ושלושה חסרים – 177 יום, ועוד 16 יום באב ו-7 באדר]. וידוע שבשבת אין היחיד שואל צרכיו וכשתחסיר 28 שבתות בתוך 200 יום נשאר **172 ימים.** שלוש תפילות בכל יום הרי 516 תפילות. אמנם כיון שלא היה הדיבור מתייחד עם משה אלא ביום, החל להתפלל בט"ו באב שחרית ולכן התפלל באותו יום רק שתי תפילות. וכך מט"ו באב עד ז' אדר שמת בו בשעת מנחה כמובא במדרש – הרי לך חשבון מכוון של 515 תפילות.

4. סוטה יג: 'ויאמר ה' אלי רב לך' - אמר רבי לוי: בר'ב' בישר ובר'ב' בישרוהו: בר'ב' בישר לבני קרח [והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש] רב לכם בני לוי ובר'ב' בישרוהו שנאמר לו 'רב לך' - **מלבי"ם:** 'רב לך' – רצה לומר כבר יש לך שלמות וקדושה די והותר **ולא תוסיף לעצמך שום מעלה יתירה על ידי כניסתך לארץ ישראל** ... 'רב לך אל תוסף' – רצה לומר שכאשר 'אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה' - יהיה לך רב יותר מאשר יהיה לך בהעברתך אל הארץ כי בזה תיטיב לישראל.

5. ימים טובים עם הרבי ראש השנה/85: כשהחל הרבי להרעיש על הצורך להתפלל לגאולה שלמה וביאת המשיח, שאל יהודי מה תועיל תפילה קטנה שלו לאחר שכל גדולי וצדיקי הדורות התפללו ולא נענו? ענה הרבי כי זו טענה של היצר הרע, ולמה הדבר דומה: לקבוצת אנשים שנתקלה בחומה שחסמה את דרכם. עמדו הגיבורים בחבורה והחלו לנתצה עם גרזן. כשהם התעייפו, החליפו אותם חבריהם, עד שזעזעו את החומה והיא כבר מטה ליפול. כוחם תש, ואז נותר החלש שבחבורה, והוא במקום לתת מכה אחרונה, אמר: אם חבריי הגיבורים לא הצליחו – מי אני שאצליח...

כך למד בעל המנחת אלעזר ממונקאטש מתפילתו של משה רבנו: הקב"ה אמר לו 'רב לך אל תוסף דבר אלי', ואולם אילו היה משה מוסיף עוד תפילה אחת – היה זוכה ונכנס לארץ.